

Maar ik geloof niet, dat, hetzij Abraham, hetzij een ander, geloovig kan zijn aan een nieuwe, iets aan het reeds te voren gezegde toevoegende belofte, vóórdat die belofte ook GEZEED is. In elke (ingeval van aparte openbaring als aan de patriarchen) gegeven voorspelling, moet men dan ook onderscheiden tusschen de voorspelling omtrent wat zeker en gewis gebeuren zal, onverschillig of men gelooft, dan wel niet gelooft, en de toezegging aan de door de belofte aangesproken individuen. Er is b.v. voorspeld, dat er altijd een kerk zal zijn. Voorspeld, dat dus tot het eind der dagen er geloovige ouders zullen zijn, wier kinderen, wier zaad God zijn zaad noemen mag. Beteekent dat nu ook, dat alle gedoopten zeker kinderen zullen krijgen? Dat hun kinderen niet zullen afvallen? Immers neen?

En nu het puntje, waar alles op vast zit: prof. Ridderbos zal, zolang hij van „inwendig-uitwendig” verbond, of van „specifiek-niet-specifiek” binnen het verbond spreekt, en nu ben ik geen tweede hatelijk, zijn leven lang kunnen zegen: maar ik, ik spreek toch ook van voorwaarden, en van elischen, wat dacht u wel?

We hebben ons daárvan dan ook nooit doof gehouden. Integendeel, we hebben juist geklaagd, dat daarom zijn redeneering zóó vermoedens is (en het nu wel MOET zijn), dat men met de lectuur maar ophoudt.

Maar ik heb te maken, niet met den op dogmatisch terrein voor Kuyper, en desnoeds dan tégen zijn toch nog lang niet uitgepraate en goed gereformeerde voormalige collega's tot den duren prijs van kerkscheuring toe vechtenden der Ridderbos, maar met den Ridderbos van 1944. Hij heeft ook toen — nog eens, het hangt met zijn standpunt samen — in-en-uit-geredeneerd. Conditie? In zekeren zin: neen. In zekeren zin: ja.

Maar als het erop aankwam, zei hij het zóó:

„Het specifieke van het verbond wordt door de Toelichting in iets anders gezocht”. „Wanneer dit andere nu 'onvoorwaardelijk' wordt genoemd (dat specifieke dus, K. S.), is de bedoeling hiervan duidelijk genoeg. In verbond en sacrament (let op, let op: verbond en sacrament, K. S.) zegt God (zegt God, hebt u het ooit Hem hooren zeggen in kerktaal?, K. S.) tot den uitverkorene of geloovige: Ik ben nu God voor eeuwig”. Waarop dan volgt: „Hier staat vast, dat de aangesprokene (let op: aangesprokene; wanneer?, waar?, op welke manier aangesproken?, K. S.) het heil zal ontvangen, ja in beginsel (hoe kan dat, K. S.) tegelijk met het Godswoord (tegelijk! wás hij nu al geloovig, of wérd hij het prompt op dat moment?) reeds ontvangen heeft, en dat dit niet meer afhankelijk is van eenige conditie. In dezen zin heeft de Toelichting (dat synodaal geworden stuk, dat overigens op dit punt grandioos mis is) gesproken van de onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen”. (Praeadv. 53).

Dat is dus het specifieke van het verbond volgens prof. Ridderbos.

Nu, als wij zeggen: het verbond is volgens prof. R. dit of dat, dan bedoelen wij: dat specifieke.

Wij prof. Ridderbos ons nu eens zeggen: die belofte van God aan Adam, aan Abraham, EN OOK

AAN JOZUA (Zach. 3), was die nu specifiek of niet?

Ik zeg dan: ja zeker.

En ik zeg ook: prof. Ridderbos, in zijn goelen tijd, sprak inzake Jozua van een conditie.

En ik wou niet graag, dat we gelooven moesten, dat Jozua, toen die geweldige belofte tot hem kwam, zoo'n beetje geleken heeft op dien man van D. E. C. onlangs: het specifieke, 't vleesch, dat eet ik op, en het niet specifieke (de graatjes, met condities), die goel ik weg.

Trouwens, prof. Ridderbos schreef, Kerkisch. 7, dat het verbond tot stand komt (!) doordat de Geest Gods de wet in ons binnenste schrijft, m.a.w. het hart vernieuwt. Dat is dan toch zeker ook het specifieke van het verbond? Het eenige dus, dat den verbondsnaam eigenlijk verdient? Maar dan staat het er wéér: het verbond komt tot stand daar, waar het beloofde goed, zooals het hier dan verengd wordt (ongelooflijk verengd) tot stand gekomen is, m.a.w. condities zijn in het eigenlijke verbond van de baan.

Conclusie: ik heb, naar beste weten, prof. Ridderbos goed weergegeven, gaf juiste voorlichting, herinnerde hem bovendien — wat voor zijn kerkgenooten, en voor de mijne, en mezelf, hard noodig is — aan de dagen van zijn kerk-scheurende blinding, en geloof, dat zijn dogmatiek op dit punt hopeloos in de knoop zit.

Dat vind ik niet erg.

Maar erg is, dat hij heeft durven binden, en wegdoen, en nu nog kláágt, dat we hem níét van condities zagen spreken in den goeden tijd. Ik kan die belofte des Heeren aan Jozua uit Zach. 3 niet meer van „volle” waarde achten op het standpunt-prof. Ridderbos, als ze n.l. conditioneel is, in denzelfden zin, waarin de Ridderbos-van-1944 sprak van conditioneel. Ik geloof, dat hij in zijn goele dagen van die ellendige in-en-uit-redeneerderij, dat fatale gevolg van een zich bindend-opleggend dogmatisme, nog zoo geen last had. Tenzij „in kiem”.

K. S.

* * Proceskosten studentencorps

Ook na ons „stopsein” kwam er nog een nieuwe bijdrage. Ditmaal van studenten voor studenten. De „vrijgemaakte” studenten te Groningen en Delft hebben f 33 gezonden voor de proceskosten. Ik geloof, dat ook deze gift bijzonder op prijs zal gesteld worden.

Hartelijk dank.

K. SCHILDER.

Er zijn nog een paar giften binnengekomen: f 10 door bemiddeling van Prof. Jager en f 10, mij overhandigd door amice Postma met de mededeeling: „opbrengst collecte, bij verloving Loppersum-Meppel”.

Onzen hartelijken dank, — dien Prof. Schilder reeds overbracht voor alle ontvangen steun — ook voor deze L. DOUW.

Quaestor h.t.

P.S. Mag ik er, namens den administrateur van den „Almanak-1950” — amice Z. G. v. Oene — op aandringen, dat zij, die een Almanak-1950 ontvingen en dezen nog niet betaalden, dit zoo spoedig mogelijk doen, door f 4.50 te storten op de girorekening (no. 125416) van den Quaestor van ons Corps, Broederweg 6, Kampen. Door dit te doen bespaart U ons moeite en kosten.

L. D.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Verband en Verbond (III)

In de inleiding, die ik een vorig maal voor u mocht houden, werd reeds toegelicht, dat het alle aanbeveling verdient, het Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband toegankelijk te stellen voor allen, die, hetzij zelf een maatschappelijke positie bekleeden, hetzij, zonder dat dit het geval is, actieve belangstelling aan den dag willen leggen voor de behandeling der vragen op sociaal en economisch gebied. Bij deze laatste categorie hebben wij speciaal het oog op wetenschappelijke werkers, waaronder ook onze kerkelijke hoogleraren en heeren predikanten, alsook de studenten. In één der vergaderingen van het V.C. is dit punt nog speciaal aan de orde geweest. Algemeen vereenigde men zich daarbij in het oordeel, dat ook deze laatste groep als volwaardig lid zou kunnen toetreden en dat voor het lidmaatschap van het Verband, wat dat betreft de begrenzing zoo ruim diende te worden gesteld,

als zich verdraagt met reële belangstelling. In deze V.C.-vergadering werd ook nog besloten, aan u kenbaar te maken, dat het V.C. het wenschelijk achtte, zulks in overeenstemming met van verschillende kanten gegeven aanbevelingen in deze richting, dat, wanneer uwe vergadering straks in de middagbijeenkomst, naar verwacht wordt, zal overgaan tot het verkiezen van een bestuur, daarbij dan zooveel mogelijk rekening zal worden gehouden met een paritaire samenstelling wat betreft het aantal leden, die als werkgever of als werknemer (om dezen niet geheel juist onderscheiden, maar toch moeilijk door een beteren te vervangen en voor een ieder overigens wel begrijpelijken term te gebruiken) een maatschappelijke positie bekleeden.

De resultaten van het studiewerk van het Verband zullen zoowel in plaatselijk als regionaal en ook landelijk te beleggen vergaderingen aan de orde kunnen

komen. Naar wij meenen te weten, bestaat er in twee plaatsen, Berkel en Groningen, reeds zulk een onderling plaatselijk contact tusschen hen, die zich als lid voor het Verband hebben opgegeven. Dit voorbeeld moge ook elders navolging vinden.

Ter afsluiting van de toelichting op den opzet van ons Verband rest mij nog u verslag uit te brengen van de bespreking, die twee leden van het V.C. in opdracht daarvan hebben gevoerd met twee belangstellenden, die zich voor het Verband hadden aange-meld en van wie gebleken was, dat zij niet in kerkelijke eenheid leefden met de initiatiefnemers.

Zooals in de vorige vergadering van de zijde der initiatiefnemers reeds was opgemerkt en toen algemeen bijval had gevonden in de vergadering, werd het noodig geoordeeld, met het oog op het feit, dat de kerkelijke scheiding haar ontstaan had gevonden in het voltrekken van kerkelijke vonnissen, op grond van zeer zware, gestelde overtredingen, alsook door een buiten het verband plaatsen van een Gereformeerde kerk, waarbij een breuk in de ethische verhoudingen was ontstaan, dat, alvorens wij elkander, als leden van het Verband in volle rechten, zouden kunnen aanvaarden, op den gemeenschappelijk gestelden en aanvaarden grondslag, die ook impliceert de ongebroken beleving van de gemeenschap der heiligen, welke wij immers als onze roeping belijden, er vooraf diende te komen een opheldering ten aanzien van de positie over en weer, in de hoop, dat het mogelijk zou zijn, deze ethische verhoudingen op te heffen, en aldus den weg vrij te maken voor den arbeid, die gemeenschappelijk als noodzakelijk werd erkend.

Op 31 October 1950 had ten huize van den heer Jac. G. van Oord, die samen met ondergeteekende de commissie voor samenspreking van het V.C. vormde, een ontmoeting met de beide heeren plaats. In dit onderhoud, dat om 8 uur begon en tot na het middernachtelijk uur duurde, stelden wij onze bezwaren aan de orde. Aan het eind van het gesprek verklaarden beide heeren, dat zij erkentelijk waren voor de correcte en vriendschappelijke wijze, waarop zij waren ontvangen en de besprekingen met hen waren gevoerd. Van onzen kant konden wij eveneens verklaren, dat, al waren zeer ernstige bezwaren door ons aan de orde gesteld, het ons verheugde, dat de discussie op zulk een waardige wijze kon worden gehouden. Aangezien, zooals in onze uitnodiging lag opgesloten, het initiatief aan onzen kant had berust, en wel bleek, dat de beide heeren niet hadden verwacht, dat hun zulke zaken zouden worden voorgehouden als door ons was gedaan, merkten wij van onze zijde nadrukkelijk op, dat het allerminst onze bedoeling was, een zekeren overmatigen druk op hen te leggen, of hen te overrompelen, zoodat wij overeenkwamen, dat, waar wij, zooals één der beide heeren het uitdrukte „hun veel te denken hadden gegeven”, zij beiden dit alles nog eens rustig zouden overdenken. Daarna zouden wij ten huize van één hunner elkander opnieuw ontmoeten. Op den datum, dien wij ons voor dit onderhoud hadden genoteerd, troffen wij op het opgegeven adres alléén één der beide heeren in diens woning aan. Het bleek, dat zij een anderen datum hadden genoteerd. Een kort gesprek volgde, waarbij wij vernamen, dat de beide heeren bezig waren aan de opstelling van een memorandum over de met ons beoogde samenwerking en over de wijze, waarop 't werk aangevat zou kunnen worden. Heengaande overlegden de heer Van Oord en ondergeteekende, dat de gedachte van zulk een schriftelijk stuk inderdaad een goed en nuttig ding zou kunnen zijn, opdat dit zoo noodig ook ons verslag aan Uwe vergadering zou kunnen vergemakkelijken en vereenvoudigen. Op grond van deze overwegingen stelden wij van onzen kant ook een brief op aan de beide Heeren, waarin nog eens een zakelijke samenvatting werd gegeven van die punten, welke in onze eerste bespreking aan de orde waren geweest. Deze brief werd vervolgens verzonden. Na vooraf nog een telegram te hebben ontvangen, om

waren om te
dracht in het
het antwoord
ing maken we
an het Woord
en „omstandig-
ar wie er ook
lfs geheel al-
waagden van
n zij spraken
onmiddellijken
een juist ge-
ik soortgelijke
ik zelf allang
inmiddels een
naar andere

had besloten
ligen voor het
ik geen „pro-
k gaarne aan-
gger, gelijk het
dirigent heeft.
ng bij de uit-
orden gepraat
toen dadelijk
ij onaanvaard-

baar was. Immers diende juist dit onderwerp de bespreking te beheerschen, zouden we niet met elkander en voor Gods aangezicht schuilevinkje spelen. De voorzitter van den kring was het daarin niet me eens. Voor een gewijzigde uitnodiging kon echter niet meer worden gezorgd. Ik stelde hem toen voor individueel alle leden van den kring uit te noodigen tot een praat-avond met mij. Dat is gebeurd en een zevental kring-leden gaf aan de invitatie gehoor. Het bleek echter het oude liedje: bij doorpraten komen de echte syno-
doocraten ook als zoodanig voor den dag, blijven staan voor wat hun synoden hebben misdaan, maar probeeren in Indië vooral aan de consequenties van deze synodale daden te ontkomen. Zij willen vrijgemaakten wel in hun kring accepteren, mits deze zich niet verzetten tegen hun syncretistisch streven. Men wil zich rust verschaffen door een algemeene taktiek van: zwijgen over netelige kwesties. Zoo werd immers ook als van God gewild parool uitgegeven: zwijg over de „Indische Kwestie, van Godswege zijn we geroepen geen uitspraak te doen”. Maar zulke „roepingen” bleken duidelijk genoeg gedictieerd door het eigen hart.

Men is er wel in geslaagd door het opvolgen van deze „roepingen” de menschen bij elkaar te houden. Maar voor werkelijk profetischen arbeid had men daardoor zichzelf ontmand.

Zooals gezegd vormde de arbeid te Menado een on-

derbreking van dien te Makassar. De terugreis naar Makassar liep gevaar door zoodanige vertraging te worden getroffen, dat alle afspraken daar gemaakt niet zouden kunnen worden gehouden. We waren op den morgen van het vertrek weer bar vroeg present. Het was verschrikkelijk weer. Zelf mocht ik meereiden met den agent van de K.L.M. ter plaatse, die voor den goeden gang van zaken op het vliegveld verantwoordelijk is. In den stroomenden regen namen we den kilometers langen ongeplaveiden weg naar het eenvoudige stationsgebouw. Prompt om zeven uur hoorden we geronk van vliegtuigmotoren. De machine die ons naar Makassar zou vliegen was anderhalf uur te voren van het eilandje Morothai zijn dagschema begonnen af te werken. Boven het vliegveld van Menado ontbrak echter alle grondzicht boven een hoogte van honderd meter. En rondom het vliegveld verra-
derlijke bergwanden. De radiomast was door atmos-
ferische storingen onbetrouwbaar, en radar is er op een vliegveld in de buitengewesten al helemaal niet. Het toestel keerde dan ook terug naar zijn punt van uitgang: Morothai, en liet dat aan het vliegveld via de radio weten. Er was ook geen kijk op, dat het weer binnen enkele uren zou opknappen en aangezien het vliegtuig volgens zijn dagschema nog naar Batavia moest was de kans groot, dat de tocht vier en twintig uur zou worden uitgesteld. Inderdaad kondigde de

stationchef ons dit aan, en we keerden na enkele uren terug, den langen weg af naar Menado. Onderweg hadden we elkaar al op zitten warmen: je zult beleven, dat we in Menado weer bericht hebben, dat de tocht tóch doorgaat.

Voor alle zekerheid gingen we dan ook maar mee naar het kantoor van de K.L.M., en jawel hoor: er werd ons prompt gemeld, dat het vliegtuig uit Morothai zoo juist was geland (het was inmiddels half elf geworden). Dus maar weer terug naar het vliegveld, en daar stond de machine al op zijn nieuwen last te wachten. Met vier uur vertraging stegen we eindelijk op, en na een reis door veel slecht weer kwamen we behouden te Makassar aan. Toen was ook het einde van de verstrooidereis in 't zicht. Op 15 Maart werd het vliegtuig beklommen, dat mij na een voorspoedige reis 's avonds om half zeven weer te Batavia op den beganen grond afleverde. Afgehaald door vrouw en kinderen en door luitenant van Bolhuis, die voor vervoer had gezorgd, keerde ik na een afwezigheid van ruim zes weken weer in den kring van gezin en gemeente terug. Ik was heel wat ambtelijke en andere ervaringen rijker geworden.

J. P. v. d. STOEL Jr.

